

ВПЛИВ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА КУРС НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ: РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ

У статті здійснено аналіз щодо впливу макроекономічних показників на курс національної валюти за допомогою регресійного аналізу. Метою статті є статистичне оцінювання взаємозв'язку між обмінним курсом національної валюти та основними макроекономічними показниками держави. У процесі дослідження застосовано наступні методи наукового пізнання: аналізу і синтезу, логічної індукції та економіко-математичного моделювання. У статті висвітлено основні концепції, що дозволяють пояснити закономірності зміни валютних курсів. Проведений регресійний аналіз макроекономічних факторів, що впливають на формування ціни валюти. Також проведено аналіз динаміки обмінного курсу гривні у взаємозв'язку з макроекономічними показниками, що дозволило виділити основні етапи зміни курсу та встановити визначальні фундаментальні фактори зміни обмінного курсу гривні щодо долара США на кожному з етапів. Використання кореляційного аналізу дало змогу встановити, що між обмінним курсом гривні щодо долара США та зовнішнім боргом прослідковується істотність зв'язку та неістотність зв'язку з індексом споживчих цін. Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що збільшення офіційного зовнішнього боргу на 1 % призведе до підвищення курсу національної валюти на 2,85 %, в середньому щорічний приріст курсу долара за 12 років в роки стабільності до кризи 2008 року складав 14 %, а щорічний приріст курсу долара за 8 років після кризи 2008 року складав 29 %. У свою чергу, політична криза 2014-2015 рр. призвела до підвищення курсу в 3,43 рази. З аналізу можемо стверджувати, що українська гривня девальвувала більше через політичну кризу, ніж економічну. Практичне значення отриманих результатів: серед проаналізованих факторів на валютний курс суттєво впливають зовнішній борг країни, економічні та політичні кризи, а також грошова маса, внутрішня пропозиція грошей, стан платіжного балансу, обсяг бюджету, валютна політика держави та ступінь довіри до валют. Оскільки зовнішній борг має значний вплив на валютний курс, тому першочерговим завданням є пошук шляхів зменшення державного боргу. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є напрацювання нових правил роботи на валютному ринку в умовах режиму плаваючого валютного курсу та формування системи інструментів страхування від валютних ризиків.

Ключові слова: валютний курс, офіційний зовнішній борг, економічна криза, політична криза, інфляція, курсова політика, національна валюта, регресійний аналіз.

ВСТУП

Валютний ринок забезпечує проведення всіх операцій, що пов'язані з купівлею або продажем іноземної валюти, та є сукупністю економічних відносин, які забезпечують реалізацію основних валютних операцій із валютними ресурсами суб'єктів. Валютний курс, як і валютний ринок загалом, знаходить відображення у житті кожного громадянина, так як споживчий кошик українця більш ніж на половину складається з імпортованих товарів. На валютному ринку України зараз не вистачає стабільності. Тому завжди є актуальним визначення чинників, що впливають на формування валютного курсу.

Постановка проблеми. Валютний ринок та його регулювання займає важливе місце в економічній політиці держави, оскільки стимулює економічний розвиток у країні та здійснює відповідний вплив на стан окремих секторів, галузей і підприємств. Для проведення ефективної валютної політики стосовно регулювання валютного курсу насамперед слід здійснити аналіз факторів, які впливають на валютний курс, а також визначити даний вплив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою впливу чинників на валютний курс займалися: О. Береславська [1], І. Дернова [3], О. Дзюблюк [4], В. Корнєєв [5], В. Литвицький [6], Л.

Мельник [7], Р. Підвисоцький [8], а також Д. Піскулов і Дж. Вільямс. Значні напрацювання у цій галузі ще раз підкреслюють важливість даного питання, але за урахуванням фактору часу оцінку стимулюючого значення валютного курсу потрібно проводити систематично, по мірі накопичення фактичних даних.

Мета статті (постановка завдання). Метою статті є статистичне оцінювання взаємозв'язку між обмінним курсом національної валюти та основними макроекономічними показниками держави.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах різкого знецінення національної валюти, підвищення темпів інфляційних процесів великого значення набуває валютна курсова політика, що проводиться урядом та Національним банком щодо стабілізації валютного курсу. За умов зростання зовнішнього боргу проводити виважену валютну політику досить складно. Незначна, але неочікувана зміна таких чинників, як зростання зовнішньої процентної ставки, економічна криза у торгових партнерів, зміна кон'юнктури на міжнародних фінансових ринках призведе до девальвації курсу національної валюти та некерованого зростання боргу [3]. Досить важливим є розуміння того, що політика постійних міжнародних запозичень негативно впливає на довіру до національної валюти як на внутрішніх, так

і зовнішніх валютних ринках.

За період 1996-2016 років середній ланцюговий темп приросту номінального показника курсу валюти становить 17,47%, в той же час середній абсолютний приріст становить 1,27 грн., середній темп зростання становить 117,47%, абсолютне середнє значення 1%

приросту становить 0,07%.

Але при прогнозуванні необхідно враховувати вплив на номінальні показники курсу інфляційної складової, яка суттєво завищує значення. Тому доцільно проводити аналіз реальних показників курсу, розрахованих у цінах 1995 року.

Таблиця 1

Номінальний та реальний показники курсу валюти України за період 1996-2016 рр., грн

Роки	Номінальний показник курсу валюти України, грн	Середньорічний темп інфляції, %	Кумулятивний індекс	Реальний показник курсу валюти України, грн
1996	1,89	139,7	1,40	1,35
1997	1,90	110,1	1,54	1,23
1998	3,43	120	1,85	1,86
1999	5,22	119,2	2,20	2,37
2000	5,43	125,8	2,77	1,96
2001	5,30	106,1	2,94	1,80
2002	5,33	99,4	2,92	1,83
2003	5,33	108,2	3,16	1,69
2004	5,31	112,3	3,55	1,50
2005	5,05	110,3	3,91	1,29
2006	5,05	111,6	4,37	1,16
2007	5,05	116,6	5,09	0,99
2008	7,70	122,3	6,23	1,24
2009	7,99	112,3	6,99	1,14
2010	7,96	109,1	7,63	1,04
2011	7,99	104,6	7,98	1,00
2012	7,99	99,8	7,96	1,00
2013	7,99	100,5	8,00	1,00
2014	15,77	124,9	10,00	1,58
2015	24,00	143,3	14,32	1,68
2016	27,19	112,4	16,10	1,69

Джерело: розраховано автором за даними [2].

Аналогічно можливо прослідкувати, що середній темп приросту реального обсягу боргу за період 1996-2015 роки становить 2,86%, в той же час середній абсолютний приріст становить 0,02 грн., середній темп зростання становить 102,86%, абсолютне середнє значення 1% приросту становить 0,01%. З вищенаведених розрахунків слідує, що інфляційна складова суттєво завищує значення курсу

національної валюти, тому при аналізі динаміки курсу варто її враховувати.

Побудуємо кореляційну матрицю для визначення зв'язків між курсом валюти і основними факторами, які на нього впливають (табл. 2). В якості чинників ми використали: номінальний показник офіційного боргу, середньорічний темп інфляції, середньомісячна заробітна плата, ВВП, населення.

Таблиця 2

Кореляційна матриця основних макроекономічних показників і курсу національної валюти

	Офіційний борг, грн	Темп інфляції, %	Середньомісячна заробітна плата, грн	ВВП, грн	Населення, чол.	Курс валюти на кінець року, грн
Офіційний борг	1					
Темп інфляції, %	0,404	1				
Середньомісячна заробітна плата, грн	0,819	0,069	1			
ВВП, грн	0,823	0,073	0,998	1		
Населення, чол.	-0,758	0,045	-0,907	-0,923	1	
Курс валюти на кінець року, грн	0,971	0,400	0,825	0,829	-0,793	1

Джерело: розраховано автором за даними [2].

Отриманий результат вказує на наявність тісного лінійного зв'язку між курсом гривні і всіма факторами, крім середньорічного темпу інфляції

(коефіцієнт кореляції більший за критичне значення = 0,7). При цьому між деякими факторами присутня мультиколінеарність (усі значення більші за 0,9), а

саме між середньомісячною зарплатою і ВВП, між ВВП і населенням та середньомісячною зарплатою і населенням.

Тому можна будувати множинну регресію. Побудоване двофакторне рівняння регресії лінійної функції (табл. 3). Отримані результати вказують на побудову якісних моделей, всі показники вищі за

норму. Аналіз показників рівняння показав, що збільшення офіційного зовнішнього боргу на 1 млрд. грн. призведе до підвищення курсу національної валюти на 0,0345 грн. і одночасно збільшення кількості населення на 1 млн. чол. призведе до зниження курсу національної валюти на 0,3049 грн.

Таблиця 3

Двофакторне рівняння регресії лінійної функції

Рівняння регресії	Коефіцієнт детермінації	Критерій Дарбіна-Уотсона	t-статистика Ст'юдента	Критерій Фішера
$Y = 17.85 + 0.0000345X_1 - 0.3049X_2$	0,98	1,01	$t_0=1,93$ $t_1=10,53$ $t_2=-1,61$	163,7
Норма для $\alpha=0.05, \gamma=20-3=17$	$0.7 < R^2 < 1$	1 – 1,54 (зона невизначеності)	2,11	3,59

Джерело: розраховано автором

Також для аналізу побудували багатофакторне рівняння регресії нелінійної функції з фіктивними змінними (табл. 4). За фіктивні змінні ми взяли: тренд

до економічної кризи, тренд після економічної кризи, політичну кризу і тренд політичної кризи.

Таблиця 4

Багатофакторне рівняння регресії нелінійної функції з фіктивними змінними

Рівняння регресії	Коефіцієнт детермінації	Критерій Дарбіна-Уотсона	t-статистика Ст'юдента	Критерій Фішера
$Y = 2.6X_1^{2.85E-11} * X_2^{0.14} * X_3^{0.28} * X_4^{3.43}$	0,99	1,21	$t_0=5,16$ $t_1=7,42$ $t_2=2,15$ $t_3=1,73$ $t_4=2,77$	139,6
Норма для $\alpha=0.05, \gamma=20-5=15$	$0.7 < R^2 < 1$	0,9 – 1,83 (зона невизначеності)	2,13	3,06

Джерело: розраховано автором.

Отримані результати вказують на побудову якісних моделей, всі показники вищі за норму. Аналіз показників рівняння показав, що збільшення офіційного зовнішнього боргу на 1% призведе до підвищення курсу національної валюти на 2,85%, в середньому щорічний приріст курсу долара за 12 років в роки стабільності до кризи 2008 року складав 14%, а щорічний приріст курсу долара за 8 років після кризи 2008 року складав 29%. У свою чергу, політична криза 2014-2015 рр. призвела до підвищення курсу в 3,43 рази. Після тривалого періоду відносно стабільного курсу гривні у січні-лютому 2014 року розпочалося його стрімке падіння. Основною причиною обвальної девальвації називаються політичні причини – озброєне протистояння на Майдані та зміна уряду, що вкрай негативно позначилося на економічній діяльності країни. Впродовж 2013 року рівень доларизації зменшився з 32,68% (у 2012 р.) до 27,05% [1, с. 10-16]. З аналізу слідує, що як економічна, так і політична кризи суттєво впливають на валютний курс. Вплив обсягу зовнішнього боргу країни на динаміку курсу національної валюти відбувається опосередковано: акумуляція зовнішнього боргу – важлива передумова збільшення грошової маси та формування негативного сальдо платіжного балансу, що, в свою чергу, чинить девальваційний тиск на валютний курс гривні. Однак,

зовнішні запозичення мають не лише недоліки, але й переваги. Вони становлять значну частку інвестицій в економіку країни, дозволяють підтримувати рівновагу на грошово-кредитних ринках та фінансувати дефіцит бюджету країни. Зовнішні позики мають стимулюючий вплив на розвиток економіки, даючи поштовх до прискорення темпів зростання національного доходу країни. Відчути ж переваги зовнішніх запозичень можна лише за умови їх ефективного використання з врахуванням динаміки курсу національної валюти та оцінки паритету процентних ставок на міжнародному та вітчизняному фінансових ринках [7, с. 46-55].

Ми визначили, що на курс валюти суттєво впливає зовнішній борг, тому необхідно шукати шляхи його зменшення. Можливими шляхами зменшення зовнішньої заборгованості України є:

- активізація спрямування зовнішніх позик на реалізацію інвестиційних програм та посилення контроль за витрачанням зовнішніх позик;
- забезпечення приросту ВВП на 6 % і більше кожного року;
- здійснення жорсткої державної політики у сфері зовнішніх запозичень та застосування поміркованого підходу до залучення зовнішніх державних позик;;
- удосконалення системи органів з

організації управління зовнішнім державним боргом України, чітке розмежування їх повноваження щодо управління зовнішньо-борговими зобов'язаннями держави та чітке визначення відповідальності;

– здійснення валютного регулювання та задіяння механізмів зупинення втечі капіталів за кордон;

– скорочення імпорту споживчих товарів через посилення тарифного регулювання.

З метою послаблення боргового тиску на бюджет і платіжний баланс Україна має також домагатися укладення угод з кредиторами щодо реструктуризації боргу на умовах зменшення боргових виплат та обміну боргових зобов'язань держави на майнові активи. При цьому варто враховувати багатий світовий досвід урегулювання зовнішньої заборгованості.

Не останню роль при формуванні ціни на валюту відіграють спекулятивні настрої. Спекулянтами на валютних ринках називають інвесторів, котрі купують або продають валюту, розраховуючи на зростання або зниження обмінного курсу валюти. Однак спекулятивний тиск на обмінний курс може бути різноплановим: раціональним або ж ірраціональним [6]. Про раціональний вплив варто говорити тоді, коли макроекономічні показники країни свідчать про певні зміни в економіці, ірраціональний – прогнози інвесторів надумані, тобто не підтверджуються реальними показниками. Раціональні спекуляції валюти тією чи іншою мірою присутні на валютних ринках країни постійно, ірраціональні – мають стихійний характер та є причиною необґрунтованих коливань ціни на валюту. Останній

вид спекулятивних операцій передбачає наявність невизначеності та може бути причиною значних втрат економіки країни.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Формування валютного курсу є багатофакторним процесом, зумовленим тісними взаємозв'язками національної та світової економік, взаємозалежністю різних сфер економіки та суспільства країни, різноманітними ситуаціями і явищами. Враховуючи це, аналіз структурних і кон'юнктурних чинників, визначення характеру їхнього впливу на валютний курс є необхідною умовою під час проведення валютно-курсової політики та прогнозування валютного курсу. Серед проаналізованих факторів на валютний курс суттєво впливають зовнішній борг країни, економічні та політичні кризи, а також грошова маса, внутрішня пропозиція грошей, стан платіжного балансу, обсяг бюджету, валютна політика держави та ступінь довіри до валюти. З аналізу можемо стверджувати, що українська гривня девальвувала більше через політичну кризу, ніж економічну. На даному етапі завданням НБУ має бути згладжування надмірних курсових коливань і напрацювання нових правил роботи на валютному ринку в умовах гнучкого курсоутворення, формування системи інструментів страхування від валютних ризиків, цілеспрямоване формування довіри до дій НБУ на валютному ринку, нарощування міжнародних резервів до безпечного рівня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Береславська, О. І. Курсоутворення гривні в контексті змін у світовій валютній системі / О. І. Береславська // Вісник Національного банку України: наук.-практ. журнал. – 2014. – № 3(217). – С. 10-16.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
3. Дернова, І. А. Державний борг та динаміка курсу національної валюти: статистична оцінка / І. А. Дернова // Ефективна економіка. – 2011. – № 2. – С. 24-31.
4. Дзюблюк, О. В. Грошово-кредитна політика як ключовий інструмент подолання фінансової кризи у розвинутих країнах / О. В. Дзюблюк, Т. К. Запаранюк // Банківська справа. – 2013. – № 6. – С. 3-17.
5. Корнеєв, В. В. Криза на фінансових ринках: перші підсумки, прогнози та заходи щодо подолання / В. В. Корнеєв // Фінансовий ринок України. – 2009. – № 2. – С. 5-8.
6. Литвицький, В. О. Сучасна ситуація на валютному ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sravnibank.com.ua.
7. Мельник, Л. М. Чинники валютного курсу та його вплив на економічну ситуацію в Україні / Л. М. Мельник, В. Л. Мельник // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. – 2010. – № 1. – С. 46-55.
8. Підвисоцький, Р. М. Реалії ринкового курсоутворення в Україні / Р. М. Підвисоцький // Вісник Національного банку України : науково-практичний журнал. – 2015. – № 3(229). – С. 13-16.

REFERENCES

1. Bereslavska, O. I. (2014). Kursoutvorennya grivni v konteksti zmin u svitovij valjutnij sistemi [Hryvnia exchange rate in the context of changes in the global monetary system]. Bulletin of the National Bank of Ukraine № 3(217), 10-16.
2. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from www.ukrstat.gov.ua.
3. Dernova, I. A. (2011). Derzhavnij borg ta dinamika kursu nacional'noi valjuti: statistichna ocinka [Public debt and dynamics of the national currency, statistical evaluation]. Effective economy 2, 24-31.
4. Dzubluk, O. V., Zaparanjuk, T. K. (2013). Groshovo-kreditna politika jak ključovij instrument podolannja finansovoï krizi u rozvinutih kraïnah [Monetary policy is a key tool for overcoming the financial crisis in developed countries]. Banking, 6, 3-17.

5. Korneev, V. V. (2009). Kriza na finansovih rinkah: pershi pidsumki, prognozi ta zahodi shhodo podolannja [The crisis in the financial markets: first results, forecasts, measures to overcome]. Financial market of Ukraine, 2, 5-8.
6. Lytvitskyi, V. O. Suchasna situacija na valjutnomu rinku Ukraїni [The current situation on the currency market of Ukraine]. Retrieved from www.sravnibank.com.ua.
7. Melnyk, L. M., Melnyk, V. L. (2010). Chinniki valjutnogo kursu ta jogo vpliv na ekonomichnu situaciju v Ukraїni [Factors exchange rate and its impact on the economic situation in Ukraine]. The problems of rational use of socio-economic and natural resources of the region: financial policy and investment, 1, 46-55.
8. Pidvysotskyi, R. M. (2015). Realii rinkovogo kursoutvorennja v Ukraїni [The reality of market exchange rate in Ukraine]. Bulletin of the National Bank of Ukraine, 3(229), 13-16.

Лесник Татьяна Николаевна. ВЛИЯНИЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ НА КУРС НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ: РЕГРЕССИОННЫЙ АНАЛИЗ

В статье проведен анализ по влиянию макроэкономических показателей на курс национальной валюты с помощью регрессионного анализа. Целью статьи является статистическое оценивание взаимосвязи между обменным курсом национальной валюты и основными макроэкономическими показателями государства. В процессе исследования применены следующие методы научного познания: анализа и синтеза, логической индукции и экономико-математического моделирования. В статье отражены основные концепции, позволяющие объяснить закономерности изменения валютных курсов. Проведенный регрессионный анализ макроэкономических факторов, влияющих на формирование цены валюты. Также проведен анализ динамики обменного курса гривны во взаимосвязи с макроэкономическими показателями, что позволило выделить основные этапы изменения курса и установить определяющие фундаментальные факторы изменения обменного курса гривны по отношению к доллару США на каждом из этапов. Использование корреляционного анализа позволило установить, что между обменным курсом гривны относительно доллара США и внешним долгом прослеживается существенность связи и несущественности связи с индексом потребительских цен. Научная новизна полученных результатов заключается в том, что увеличение официального внешнего долга на 1% приведет к повышению курса национальной валюты на 2,85%, в среднем ежегодный прирост курса доллара за 12 лет в годы стабильности до кризиса 2008 года составлял 14%, а ежегодный прирост курса доллара за 8 лет после кризиса 2008 года составлял 29%. В свою очередь, политический кризис 2014-2015 гг. привел к повышению курса в 3,43 раза. Из анализа можно утверждать, что украинская гривна девальвировала больше через политический кризис, чем экономический. Практическое значение полученных результатов: среди проанализированных факторов на валютный курс существенно влияют внешний долг страны, экономические и политические кризисы, а также денежная масса, внутреннее предложение денег, состояние платежного баланса, объем бюджета, валютная политика государства и степень доверия к валютам. Поскольку внешний долг имеет значительное влияние на валютный курс, поэтому первоочередной задачей является поиск путей уменьшения государственного долга. Перспективами дальнейших исследований в данном направлении есть наработки новых правил работы на валютном рынке в условиях режима плавающего валютного курса и формирования системы инструментов страхования от валютных рисков.

Ключевые слова: валютный курс, официальный внешний долг, экономический кризис, политический кризис, инфляция, курсовая политика, национальная валюта, регрессионный анализ.

Lesnik Tetyana M. INFLUENCE OF MACROECONOMIC INDICATORS ON THE CURRENCY EXCHANGE RATE: REGRESSION ANALYSIS

The article analyzes the influence of macroeconomic indicators on the national currency rate with the help of regression analysis. The purpose of the article is to statistically assess the relationship between the exchange rate of the national currency and the main macroeconomic indicators of the state. In the process of research, the following methods of scientific cognition have been applied: analysis and synthesis, logical induction and economic-mathematical modeling. The article outlines the main concepts that allow explaining the laws of changing exchange rates. A regression analysis of macroeconomic factors that influence the formation of the price of currency has been carried out. Also, the analysis of the dynamics of the exchange rate of hryvnia in relation to macroeconomic indicators has been carried out, which allowed to identify the main stages of the exchange rate and establish the fundamental factors of the exchange rate of the hryvnia against the US dollar at each of the stages. The use of correlation analysis has made it possible to establish that between the exchange rate of hryvnia against the US dollar and external debt, there is a significant link and a lack of connection with the consumer price index. The scientific novelty of the results is that the increase in official foreign debt by 1% will lead to an increase in the national currency exchange rate by 2.85%, on average the annual appreciation of the dollar for 12 years during the years of stability before the crisis in 2008 was 14%, and the annual the growth of the dollar for 8 years after the 2008 crisis was 29%. In turn, the political crisis of 2014-2015 led to an increase in the rate of 3.43 times. From the analysis, we can state that the Ukrainian hryvnia devalued more because of a political crisis than an economic one. The practical significance of the results: among the analyzed factors, the external debt of the country, economic and political crises, as well as the money supply, the internal supply of money, balance of payments, budget volume, the currency policy of the state and the degree of confidence in the currencies are significantly influenced by the foreign exchange rate. Since external debt has a significant impact on the exchange rate, the primary task is to find ways to reduce public debt. Prospects for further research in this area are the development of new rules of work in the foreign exchange market in the conditions of the floating exchange rate regime and the formation of a system of insurance instruments

against currency risks.

Key words: exchange rate, the official external debt, economic crisis, political crisis, inflation, exchange rate policy, the national currency, regression analysis.

Одержано 14.10.2017 р.

УДК 336.713

Черничко Станіслав Федорович,

к.е.н., доцент кафедри товарознавства та комерційної діяльності,
Ужгородський торгово-економічний інститут КНТЕУ,

Черничко Станіслав Станіславович,

аспірант,

Пелехач Іван Іванович,

магістр,

Мукачівський державний університет

БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ОГЛЯД ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ І ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ

Банківський сектор України переживає глибоку кризу, вихід з якої затягнувся. Не останнє місце серед деструктивних чинників розвитку банківського сектору України належить невиваженій політиці центрального банку країни. Відсутність стратегії розвитку, невиправдане застосування адміністративних заходів впливу, заполітизованість системи управління призвели до формування значної сукупності негативних тенденцій у розвитку банківського сектору. Метою статті є дослідження стану, обґрунтування основних тенденцій розвитку банківського сектору України протягом 2014-2017 рр. та визначення перспектив його розвитку. У процесі роботи застосовано загальнонаукові методи: індукції та дедукції, табличні та графічні методи аналізу, аналіз причинно-наслідкової залежності. Наукова новизна проведеного дослідження полягає в обґрунтуванні основних тенденцій розвитку банківського сектору України та аналізі основних з них. Серед найбільш вагомих тенденцій розвитку банківського сектору виділено: значне скорочення кількості банківських установ; тенденція до скорочення кількості банків з іноземним капіталом; зростання частки державних банків в структурі активів банківської системи України; зростання недовіри до діяльності банківських установ; відтік депозитів в іноземній валюті; тенденція до здешевлення кредитних ресурсів в Україні; збільшення мінімального обсягу статутного капіталу банків. Практичне значення отриманих результатів пов'язано з розробкою ряду рекомендацій прикладного характеру спрямованих на покращення стану банківського сектору країни. Зроблено висновок про існування значних проблем у розвитку банківського сектору країни, зокрема з ліквідністю та прибутковістю, що, своєю чергою, негативно впливає на забезпечення реального сектору економіки необхідними фінансовими ресурсами. Подальші дослідження будуть стосуватися формування комплексу заходів, спрямованих на підтримку стійкого стану вітчизняних банківських установ, своєчасну нейтралізацію і запобігання розвитку дестабілізуючих тенденцій, що сприятиме створенню передумов економічної стійкості і стабільному розвитку банківського сектору України на довгостроковій основі.

Ключові слова: банківський сектор, банківські установи, фінансові результати діяльності банків, банківські активи.

ВСТУП

Постановка проблеми. Розвиток економіки України та одного з важливих її секторів – банківського – протягом періоду 2014-2017 років виявився значно складнішим, ніж це передбачалося. Банківський сектор України переживає глибоку кризу, вихід з якої затягнувся. Причини цієї ситуації потрібно шукати серед загальноекономічних тенденцій, таких як погіршення динаміки розвитку реального сектору економіки України, зменшення рівня реальних доходів населення та суб'єктів господарської діяльності, прискорення динаміки інфляційних процесів (особливо у 2014 році), девальвація національної валюти тощо.

Проте не останнє місце серед деструктивних чинників розвитку банківського сектору України належить невиваженій політиці центрального банку країни. Відсутність стратегії розвитку, невиправдане застосування адміністративних заходів впливу, заполітизованість системи управління призвели до формування значної сукупності негативних тенденцій у розвитку банківського сектору.

Аналіз останніх публікацій і досліджень.

Вагомий внесок у дослідження основних тенденцій розвитку банківського сектору України зробили такі провідні учені та практики, як Вовчак О. Д. [1], Дзюблюк О. В. [2, 3], Коваленко В. В. [4], Кузнецова А. Я. [5], Лютий І. О. [6], Міщенко С. В., Науменкова